

Planirano osamostaljenje Kinoteke i nova kinodvorana sa 70 sjedala

29.11.2025. · 08:13

Izvor: Hina

Autor: Miroslav Edvin Habek

ZAGREB, 29. studenoga 2025. (Hina) - Prihvaćanjem programa financiranja Hrvatske kinoteke od 2026. do 2028., hrvatska država osigurala je novac za udvostručenje tempa digitalne restauracije filmske baštine, no u sklopu šireg plana, najavljeno je i osamostaljenje Hrvatske kinoteke i nova kinodvorana s oko 70 sjedala.

Programom prihvaćenim odlukom Vlade krajem srpnja, Kinoteci se dodjeljuje 2,16 milijuna eura od kojih je nešto više od polovice namijenjeno za nabavu nove tehničke opreme, a oko 980.000 eura za digitalnu restauraciju filmske baštine čime se "gotovo udvostručuje obujam zaštićenih minuta u odnosu na dosadašnji sustav", odnosno obnova do dvadeset dugometražnih igranih filmova u iduće tri godine.

Osim toga, kako je najavio državni tajnik u Ministarstvu kulture i medija Krešimir Partl, ta "financijska injekcija" dio je šireg plana kojim se predviđa osamostaljenje Kinoteke, odnosno njezino izdvajanje iz sustava Hrvatskog državnog arhiva (HDA), ali i osiguranje njezinog novog, adekvatnog prostora uključivši i novu kinotečnu dvoranu.

No, u toj svojevrsnoj utrci zaštite filmske baštine sada pojačanog, "udvostručenog" ritma, opet se prepoznaju stari problemi jer hrvatska država, prije svega, nije pravovremeno raspolaganja filmovima nastalim do 1991. prebacila na odgovarajuću instituciju, ističu stručnjaci.

Upravo takva, specijalizirana samostalna ustanova mogla bi brže uprihoditi dodatni novac, adekvatnije i fokusiranije nastupati na europskim natjecanjima, izdavati svoja DVD i BluRay izdanja, knjige i časopise i, zaključno, preuzeti proaktivnu ulogu u očuvanju i predstavljanju nacionalne filmske baštine.

Kontaktirani stručnjaci podsjećaju kako je u drugim državama sa socijalističkim naslijeđem to pitanje riješeno pravovremenim prenošenjem prava na neku od samostalnih i specijaliziranih institucija - u Češkoj na Kinoteku, u Makedoniji, Sloveniji, Rumunjskoj i Bugarskoj na filmski centar, odnosno institucije s djelatnostima sličnima Hrvatskom audiovizualnom centru (HAVC).

S druge strane, pak, Hrvatska kinoteka i dalje djeluje u sklopu Hrvatskog državnog arhiva (HDA) što, kako struka ističe, predstavlja veliki ograničavajući problem za kinotečni sustav.

Veliki napori djelatnika za prikazivanje kinotečnih filmova

"Postoji Hrvatski državni arhiv u čijem sastavu djeluje nacionalni filmski arhiv pod nazivom Kinoteka i koji se prvenstveno bavi zaštitom, dugoročnim očuvanjem i restauracijom prikupljenog gradiva, no kinotečni sustav koji bi se bavio prikazivanjem filmova, razvojem publike i interakcijom s gledateljstvom ne postoji. Ne postoji kinotečna kinodvorana, kao ni ostali elementi koje čine neku kinoteku" ističe pročelnik Hrvatske kinoteke Dinko Majcen.

Dodaje i kako postoje veliki napori djelatnika kinoteke za prikazivanje kinotečnih filmova, suradnja s dvadesetak korisnika kino dvorana u Hrvatskoj i različitim udrugama na prezentaciji baštinskih filmova i drugog filmskog gradiva, edukativni programi, izdavački i prezentacijski pothvati, ali sve je to "izvan sustava".

"Dakle, potrebno je ustrojiti i organizirati potpuno novi sustav čiji je osnovni zadatak prezentacija filmskog fonda kroz izdavačke projekte, organizaciju i javnu dostupnost filmološke knjižnice, izložbe popratnog filmskog gradiva i različite edukativne programe, između ostalog, i kreiranjem filmskih programa baziranih na klasičnim i relevantnim suvremenim filmskim ostvarenjima. Sve to skupa zahtjeva i više djelatnika, više sredstava, no prije svega prilično velik prostor sa specifičnim uvjetima", zaključuje Majcen.

Filmolozi i filmski stručnjaci, pak, samu najavu osamostaljenja Hrvatske kinoteke smatraju izrazito pozitivnom ističući da je napokon i službeno prepoznat problem, no naglašavaju da očekuju i njegovo rješavanje.

"Što se pak osamostaljenja Kinoteke tiče, kao filmolog, to načelno podržavam stoga što je kinotečna djelatnost poprilično specifična i gotovo svi strani filmski arhivi/kinoteke su samostalne ustanove, a prikazivanje klasičnih filmskih djela, nacionalnih i stranih, je i jedan od razloga osnivanja i postojanja kinoteka u svijetu", kazao je Bruno Kragić, filmolog i Glavni ravnatelj Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža.

Filmski materijal zahtjeva specijalno čuvanje, digitalizaciju i restauraciju

Filmolog i voditelj platforme Jučer Danas Sutra za audiovizualna istraživanja, restauraciju, publikaciju i kulturnu (re)interpretaciju povijesne audio i vizualne baštine Željko Luketić ističe da koliko god Hrvatski državni arhiv dobro nastupao kao ustanova koja čuva opće gradivo, filmski materijal i njemu pripadni materijali posebno su zahtjevni i traže specijalizirano čuvanje, a potom digitalizaciju i restauraciju. Dodaje kako tu ključnu riječ ima specijalizirana institucija i specijalizirani stručnjaci.

„Kinoteka kao odvojen subjekt može brže i uprihoditi dodatna sredstva dok u velikom sistemu HDA ona predstavlja tek djelić velikog arhivskog mehanizma. Kinoteka može preuzeti i neku buduću funkciju zamišljenog, a nikad realiziranog hrvatskog Instituta za film, o kojemu domaći filmolozi maštaju još od devedesetih", kaže Luketić.

Osim Instituta za film, Luketić se osvrnuo i na nepostojanje kinodvorane u vlasništvu Kinoteke te dao svoje viđenje značaja "stare" Kinoteke u zagrebačkoj Kordunskoj ulici.

Zgrada u kojoj je ta kulturna kinodvorana izgrađena je 1941. i od samoga početka u njoj se prikazuju filmovi. Od 1974. prikazivao se kinotečni program u suradnji s tadašnjom jugoslavenskom Kinotekom.

Nakon prekida te suradnje tijekom Domovinskoga rata prostorom je upravljala Filmoteka 16 odnosno Zagreb film do prosinca 2005. kada je bila održana posljednja projekcija i prostor (zgrada) bila vraćena Župi Svetog Blaža pod čijim je upravljanjem bila do 2017. Tada Centar za kulturu i film Augusta Cesarca postaje korisnikom kina Kinoteke čime je i vraćena njezina funkcija filmsko-prikazivačke djelatnosti.

Mogućnost novog prezentacijskog prostora

"Stara" Kinoteka u Kordunskoj odgojila je generacije filmologa, kritičara i zaljubljenika u film. Tamo su mogli vidjeti i filmaši koji su upravo krenuli na studij i koji su taj prostor gledali kao dodatno mjesto obrazovanja, jer klasičan film nije se moglo vidjeti nigdje osim na povremenim programima televizije.

Videotečni program u vrijeme 90-tih bio je dodatno osakaćen uništenjem fundusa Filmoteke 16, tako da osim Kordunske, klasični film nije se mogao ni posuditi kao VHS ili DVD, jer su ga distributeri smatrali nekomercijalnim" ističe Luketić.

Dodaje i kako današnja Kinoteka u Kordunskoj nastavlja tradiciju one stare s odlično posloženim programima klasike, no oni su također na tržištu i moraju preživjeti i s novim filmovima.

Zaključno, kako iz Hrvatske kinoteke ističu, kinotečni program danas u svojim programima imaju Kinoteka u Kordunskoj, Kino Tuškanac (u gostujućim prostorima zbog preuređenja) i tematski dvorana KIC-a u zagrebačkoj Preradovićevoj ulici. No, uz planirano osamostaljenje Kinoteke zasad je, pomalo prikriveno, najavljena i mogućnost novog "prezentacijskog prostora u koji spada i projekcijska dvorana".

"U slučaju osnutka Kinoteke u RH na temeljima sadašnjeg filmskog arhiva, potrebno je razriješiti prostorne probleme vezane uz pohranu gradiva koji su u ovom trenutku organizirani u HDA, prostor za radne kapacitete i za povećani broj zaposlenih te naravno, prezentacijski prostor u koji spada i projekcijska dvorana.

Neće biti prevelika; cca do 70-tak mjesta, a oko tehničkih detalja vezanih uz opremu, cijene i rokove nemamo trenutno podataka. Sve ovisi o eventualnom prostoru. U ovom trenutku u Zagrebu takvog prostora nema, no u suradnji ministarstava, kako je to naveo državni tajnik Krešimir Partl, na tome se radi", zaključio je Dinko Majcen.

*Tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa poticanja novinarske izvrsnosti.

Miroslav Edvin Habek

(Hina) xmeh yam

